

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/38/2024
Identifikačné číslo spisu:	2722010360
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2722010360.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci obvineného S. J. pre zločin prevádzachstva podľa § 335 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 28. januára 2025 v Bratislave, o dovolaní obvineného S. J. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 13. apríla 2023, sp. zn. 5To/25/2023, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného S. J. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Skalica (ďalej tiež „okresný súd“) zo 16. januára 2023, sp. zn. 6T/70/2022 bol obvinený S. J. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný za vinného zo zločinu prevádzachstva podľa § 335 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

- ako vodič nákladného motorového vozidla Mercedes-Benz Sprinter 211 CDI, bielej farby, imatrikulovaného v Poľskej republike, EČV:C.-XXXXX, VIN:R dňa 10.08.2022 asi o 04:27 hod. ráno pri obci Ruzsa v Maďarsku pri Srbských hraniciach a na ďalšom presne nezistenom mieste postupne naložil do uvedeného vozidla 25 osôb bez dokladov totožnosti, ktoré nie sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky, ani osobami s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky a ani osobami, ktorým boli vydané platné víza, ktoré by umožňovali ich vstup a zotrvanie na území Slovenskej republiky, pôvodom zo Sýrskej arabskej republiky, a to menovite: I. W., nar. XX.XX.XXXX, S. W., nar. XX.XX.XXXX, N. W., nar. XX.XX.XXXX, W. AL-O., nar. XX.XX.XXXX, E. W.-O., nar. XX.XX.XXXX, G. W.-O., nar. XX.XX.XXXX, W. W.-O., nar. XX.XX.XXXX, W. W.-O., nar. XX.XX.XXXX, S. W.-O., nar. XX.XX.XXXX, G. W.-O., nar. XX.XX.XXXX, F. W.-O., nar. XX.XX.XXXX, S. Y.|W., nar. XX.XX.XXXX, S. B., nar. XX.XX.XXXX, S. B., nar. XX.XX.XXXX, W. B., nar. XX.XX.XXXX, B. B., nar. XX.XX.XXXX, W. I., nar. XX.XX.XXXX, N. I., nar. XX.XX.XXXX, A. W., nar. XX.XX.XXXX, P. W. A., nar. XX.XX.XXXX, F. W. A., nar. XX.XX.XXXX, W. A., nar. XX.XX.XXXX, N. AL N., nar. XX.XX.XXXX, W. X., nar. XX.XX.XXXX, A. W. N., nar.

XX.XX.XXXX, ktoré osoby následne v čase cca o 10.30 hod. dňa 10.08.2022 neoprávnene previezol cez presne nezistený hraničný priechod medzi Maďarskom a Slovenskou republikou v okolí Bratislavy, na územie Slovenskej republiky a následne s nimi pokračoval cez územie Slovenskej republiky až k bývalému hraničnému priechodu do Českej republiky v katastrálnom území Brodské na ceste č. 425, kde sa v čase cca o 13.15 hod. dňa 10.08.2022 pokúsil uvedené osoby previesť na územie Českej republiky, pričom bol prichytený príslušníkmi Finančnej správy Slovenskej republiky.

Okresný súd za to obvinenému S. J. uložil podľa § 335 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j), § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona per analogiam, trest odňatia slobody vo výmere 4 roky a 8 mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne mu podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uložil trest prepadnutia vecí - mobilného telefónu Alcatel 6025 H, čiernej farby s kartou SIM, ktorého vlastníkom sa stala Slovenská republika. Podľa § 65 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona obvinenému taktiež uložil trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky na dobu 3 rokov a podľa § 83 ods. 1 písm. d) Trestného zákona mu zhabal veci, a to motorové vozidlo Mercedes Benz Sprinter 211 CDI, bielej farby, imatrikované v Poľskej republike, EČV: C.-XXXXX, VIN: R s dokladom Karta pojazdu č. XXXXXXXX, ktorého vlastníkom sa podľa § 83 ods. 2 Trestného zákona stala Slovenská republika.

Proti rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Trnave (ďalej tiež „krajský súd“) uznesením z 13. apríla 2023, sp. zn. 5To/25/2023 zamietol podľa § 319 Trestného poriadku.

Proti naposledy uvedenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom obhajcu dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V dovolaní poukázal na to, že nerozumel prekladom do konania pribatých tlmočníkov z jazyka slovenského do jazyka rumunského. Rumunský jazyk „vôbec neovláda“, jeho národnosť je ruská, je občanom Moldavskej republiky a do školy chodil v čase, keď vyučovacím jazykom v školách bola ruština. Počas celého trestného konania komunikoval s tlmočníkom do jazyka rumunského iba pomocou posunkov. Pri výsluchu 10. augusta 2022 o 22.30 hod. na Národnej jednotke boja proti nelegálnej migrácii (pred vzatím obvineného do väzby - poznámka dovolacieho súdu), nebol prítomný jeho obhajca. Pri výsluchoch v prípravnom konaní v dňoch 12. augusta 2022, 22. augusta 2022, v konaní pred okresným súdom 12. decembra 2022, 16. januára 2023 a pred krajským súdom dňa 13. apríla 2023, dôvodil obdobne, že rumunskému jazyku „nerozumel dostatočne“. Bol teda v obdobnej situácii ako osoba, ktorá nevie písať a čítať (R 65/1978), a preto mal byť daný dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku, keďže existujú u neho pochybnosti o jeho spôsobilosti sa náležite obhajovať (obvinený bol konaní povinne zastúpený obhajcom podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku advokátom JUDr. Štefanom Dostálom - pozn. dovolacieho súdu). Dôvodil tiež, že z trestného konania mal obavu, pretože mu hrozil trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, a preto na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom urobil tzv. vyhlásenie o jeho vine a so všetkým súhlasil.

Obvinený z vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, následne aby zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a rozsudok okresného súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušované rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu ku ktorej dôjde zrušením, stratia svoj podklad a prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Skalica (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý poukázal na publikované rozhodnutie dovolacieho súdu R 53/2021, v zmysle ktorého, ak obvinený urobí vyhlásenie o vine podľa § 258 ods. 8 Trestného poriadku, tak v dovolacom konaní môže namietat len chyby, ku ktorým došlo v súdnom konaní. S poukazom na uvedený záver má prokurátor za to, že dovolateľom namietané vady z prípravného konania sú irelevantné. K námietkam tlmočenia prokurátor poukázal na vyjadrenie obvineného z výsluchu dňa 12. decembra 2022, v ktorom uviedol: „že žiada tak ako doposiaľ, aby bola pretlmočená jeho výpoveď a rovnako aj konanie, ktoré prebieha do rumunského

jazyka, ktorý ovláda plynulo slovom a písmom. Pribratý tlmočník ad hoc rozumie veľmi dobre, tlmočila mu už v prípravnom konaní." Následné hlavné pojednávanie dňa 16. januára 2023 prebehlo za prítomnosti tej istej tlmočnice, o ktorej obvinený už skôr uviedol, že jej „veľmi dobre“ rozumie a obvinený mal možnosť sa poradiť so svojím obhajcom pred vyhlásením o vine, nakoľko za účelom jeho porady s obhajcom bolo hlavné pojednávanie prerušené. S poukazom na vyššie citované vyhlásenia obvineného a priebeh hlavného pojednávania, na ktorom obvinený urobil vyhlásenie o vine má prokurátor za to, že v dovolaní namietaná vada nesprávneho tlmočenia (pretože neovláda rumunský jazyk) je nepravdivá a účelová. Prokurátor tiež dôvodil, že táto námietka obvineným nebola žiadnym spôsobom uplatňovaná v predchádzajúcom priebehu už právoplatne skončeného trestného konania, a preto argumentácia, ktorú mohol uplatniť skôr, nie je v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku prípustná. Z vyššie uvedených dôvodov prokurátor navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

K vyjadreniu prokurátora sa písomne vyjadril obvinený prostredníctvom svojho obhajcu. Uviedol, že s názorom prokurátora nesúhlasí. Poukázal na zvukový záznam priebehu hlavného pojednávania pred okresným súdom zo 16. januára 2023, z ktorého je, podľa jeho názoru zrejme, že obhajca s ním komunikoval v slovenskom jazyku, ktoré prekladala tlmočnica do rumunského jazyka. Obvinený vysvetľovaní podstaty vyhlásenia o vine zo strany obhajcu a aj tlmočnice nerozumel a jeho vyhlásenie o vine je potrebné považovať za neplatné. K vykonanému dokazovaniu sa nevie vyjadriť, pretože nemal možnosť sa oboznámiť s dôkazmi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 377 Trestného poriadku] pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd dospel k záveru, že podané dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade je potrebné uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené len k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007]. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle vyššie citovaného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku poníma ako súbor viacerých procesných práv obvineného (napr. právo navrhnúť dôkazy, podávať opravné prostriedky, nahliadať do spisu) a jeho obhajcu a zákonný postup orgánov činných v trestnom konaní pri reakcii na uplatnenie obhajovacích práv

obvineným a obhajcom. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože relevantným dovolacím dôvodom v zmysle tohto ustanovenia nie je akékoľvek porušenie práva na obhajobu, ale len také porušenie tohto práva, ktoré z hľadiska následkov, dopadov porušenia na výsledok konania, treba pokladať za zásadné porušenie práva na obhajobu. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde napríklad vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Podľa § 371 ods. 4 veta prvá Trestného poriadku, dôvody podľa ods. 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť, bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Ako už dovolací súd skôr uviedol, dovolacie konanie nie je ďalším odvolaním a ako konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku proti už právoplatným rozhodnutiam má viaceré špecifické znaky, či zákonom dané obmedzenia (viď napr. § 369 ods. 2 písm. b/, § 372 ods. 1 Trestného poriadku). Jedno z takýchto zákonných obmedzení vyplýva aj z vyššie citovaného ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku, ktoré svojou podstatou neumožňuje po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, otvárať z pohľadu predchádzajúceho trestného konania určité „nové“ právne otázky, pokiaľ neboli predtým aj riešené súdmi v priebehu trestného konania. Pokiaľ dovolateľ zjednodušene povedané namietal, že nemohol svoje obhajobné práva uplatňovať, pretože „vôbec“, či „dostatočne“ nerozumel tlmočeniu do rumunského jazyka, ktorý podľa vlastného tvrdenia neovláda, takúto námietku v dovolacom konaní podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku nemôže použiť, pretože okolnosti, ktoré namieta mu boli známe skôr (už na začiatku trestného konania) a tieto nenamietal najneskôr v odvolacom konaní. Na okraj dovolací súd dodáva, že v danej trestnej veci obvinený po svojom zadržaní (viď č. I. 21 spisu) a aj po vznesení obvinenia (č. I. 47 spisu) opakovane uviedol, že rumunský jazyk ovláda slovom aj písmom a súhlasil s tým, aby bol vypočutý v tomto jazyku. Obvinený sa taktiež osobne zúčastnil hlavného pojednávania na okresnom súde, ako aj verejného zasadnutia pred krajským súdom za prítomnosti tlmočníka zo slovenského do rumunského jazyka a naopak, ako aj za prítomnosti obhajcu. Mal teda objektívnu možnosť osobne, respektíve prostredníctvom svojho obhajcu danú námietku v konaní pred súdmi uplatniť. V neposlednom rade tejto jeho námietke ani nesvedčí pomerne podrobný popis, či už jeho osobných pomerov alebo popis priebehu skutku, ktorý bol zachytený v zápisniciach o jeho výsluchu pretlmočením práve z rumunského jazyka do slovenčiny. Rovnaké závery platia aj pre výhrady obvineného voči priebehu záverečného preštudovania spisu pri skončení prípravného konania.

Nad rámec vyššie uvedených úvah najvyšší súd dodáva, že v Moldavskej republike je rumunský jazyk od roku 1991 oficiálnym úradným jazykom. Z výsluchu obvineného z 22. augusta 2022 vyplýva, že základné školské vzdelanie a stredné odborné vzdelanie absolvoval v Moldavskej republike, na území ktorej nepretržite býva. Vyplýva to z jeho výpovede v prípravnom konaní (viď č. I. 60 spisu), kedy na otázku: „Vykonali ste niekedy už takýto prevoz?“, odpovedal: „Nie. Prvýkrát som mimo Moldavska, prvýkrát som v Európe. 18 rokov som robil v železnici. Teraz sa živím servisom vozidiel, doma mám peniaze na život.“ Vyjadrenie obvineného, že rumunskému jazyku dostatočne rozumie je, aj z aspektu vyššie uvedeného, nespochybniteľné.

Vzhľadom na to, že obvinený skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní zjavne nenaplnil žiaden dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) až písm. n) Trestného poriadku, najvyšší súd na neverejnom zasadnutí jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.